

SOS Lasteküla

KEVAD 2017

SOS LASTEKÜLA
EESTI ÜHING

Lehe valmistas AS Ekspress Meedia teemaveebide ja prindieride osakond.
Toimetaja: Kristiina Viiron, kristiina.viiron@ekspressmeedia.ee

Eesti Päevaleht

Uus suund – pered oma kodus

SOS Lasteküla otsib peresid, kes oleksid valmis hakama SOS-lapsi kasvatama oma isiklikus kodus. Ideaalis võiks selles peres olla nii ema kui ka isa, kuid sobib ka pere, kus on üksnes ema. Kõige tähtsam siinkohal on inimeste oma tahe lastele perevanemaks hakata. Paari aasta jooksul loodab SOS Lasteküla leida 40 peret, kes pakuvad lastele, keda nende oma vanemad kasvata da ei saa, armastavat kodu.

Kristiina Viiron

“Kampaaniaga “Pered omas kodus” alustati möödunud aasta oktoobris,” räägib SOS Lasteküla patroon Kristi Kallas. On ju lapsele kõige loomulik, kui ta saab kasvada n-õ päris kodus. See on ka põhjus, miks SOS Lasteküla on võtnud suuna pakkuda vanemliku hooleta lastele veelgi paremaid tingimusi.

“Lapsel on teadmine, et ta pole siin ilmas üks ja tal on vanemad, nagu kõigil teistelgi lastel, kellega ta koolis või mänguplatsil kohtub. See on väga tähtis teadmine,” tõdeb SOS Lasteküla hea tahte saadik Heinz Valk.

Praeguseks on üks niisugune pere juba leitud – ema, kel on endal kolm täiskasvanud last ja neile lisaks kasvatab veel viit oma kodukandist pärit last. Kuus peret on praegu läbimas värbamisprotsessi – see on küllalt pikk periood ja on vajalik nii SOS Lastekülale, et nad tunnetaksid peresid ja oleksid veendunud nende siiras soovis, kui ka perele endale, et nad saaksid end elumuutustega kurssi viia ja oskaksid uues olukorras tegutseda.

Pere ei jää üks

Kokku võib oma perre võtta kuus last, aga see sõltub konkreetsetest tulevast lapsest (lastest) ja perest, kes soovib endale last võtta.

Pere, kes soovib lastele kodu pakkuma hakata, võib elada ükskõik kuskohas Eestis, nii maal kui ka linnas. Mingeid erilisi kriteeriume ei seata ka elamispiinale. Küll peab seal muidugi lastele ruumi jaguma. Kodu

SOS Lasteküla patroon Kristi Kallas ja hea tahte saadik Heinz Valk ütleavad, et kõige loomulik on, kui laps saab kasvada kodus.

peab vastama ka tänapäevastele elamistingimustele ning olema tuleohutu.

Peredele, kes hakkavad lapsi oma kodus kasvatama, pakub SOS Lasteküla mitmesugust tuge – nii moraalselt kui ka materiaalselt. See tähendab, et pered saavad igakülgse koolituse enne laste peresse saabumist ja ka pärast seda. Ühtlasi aitavad neid psühholoog ja sotsiaaltöötaja.

“Toetus on väga vajalik,” tõdeb Kristi Kallas. Lapsed, kes peresse tulevad, ei ole pärit ju õnnelikust peredest. Neil igapäev on oma “pagas” ning võtab aega, kuni nad tasakaalu saavutavad ja perevanemaid usaldama hakkavad. Selleks võib kuluda isegi mitmeid aastaid ja seda protsessi ei pea pered läbi-ma üksinda.

Laste kasvatamiseks on pererele ette nähtud oma eelarve,

mille piires tuleb siis toimetada, nagu seda igas teiseski perekonnas tehakse. Ettekirjutusi, milleks raha kulutada, SOS Lasteküla peredele ei tee.

SOS Lasteküla edasine suund ongi pakkuda lastele, kelle bioloogilised vanemad neid kasvata da ei saa, asenduskodusid SOS-vanemate enda kodus.

“On tähtis, et iga laps, kes Eestis sünnib, kasvaks heas kodus ja täisväärtuslikuks kodanikuks,” rõhutab Heinz Valk.

Kutsumus – ema

Pered, kes oleksid valmis kasvatama ka teise ema lapsi, on kindlasti Eestis olemas. Vaja on nad ainult üles leida, tõdevad nii Kallas kui ka Valk. Selle “töö” peale võib tulla ka siis, kui omad lapsed on suureks sirgunud ja pesast välja lennanud. Mitmed praegused SOS-emad ongi pä-

rast oma laste suureks kasvatamist võtnud ette veel ka perevanemaks olemise. Sageli on lapsed soovitanud oma emal perevanemaks hakata ning miks mitte soovitada seda oma emale-isale ka praegusel puhul.

“Nii nagu loodus on andnud võimaluse mingil alal andekas olla, on see mõnele andnud ande olla ema,” märgib Heinz Valk. “Emaks olemine võiks paljudele naistele olla eneseteostuseks.”

Paljud SOS-emad on öelnud, et perevanemaks hakkamine on nende elu parim valik.

Hea Eesti inimesel!

Kui tunned, et sooviksid pakkuda kodu lastele, kelle vanemad seda ise ei tee, siis palun uuri lähemalt: www.emaisa.ee/ ning www.sos-lastekyla.ee/

SOS Lasteküla on “Unistuste töötaja 2017” finalist

Tänu aktiivsetele ja pühendunud SOS Lasteküla töötajatele, kes otsustasid kuulutada kogu Eestile, mida tähendab neile SOS Lasteküla töötamine, jõudis SOS Lasteküla Eesti Ühing “Unistuste töötaja 2017” nelja finalistit hulka ning valiti parimaks kolmanda sektori organisatsiooniks. Kokku kandideeris sellele auväärsele tiitlile 22 organisatsiooni, neist ainult neli pääses suurde finaali.

Unistuste töötaja tiitli saamiseks hindasid organisatsiooni nii professionaalne žürii kui ka ettevõtte praegused ja potentsiaalsed töötajad. Parimate väljavalimisel hinnati eelkõige, kuidas kattub töötaja ja töötajate nägemus parimast töötajast ning kas ka päriselt hoolitakse igast töötajast nagu oma pereliikmest.

“Unistuste töötaja tiitlit ei anta teadupärast mitte lihtsalt tuntud ettevõtetele, vaid selle eelduseks on, et sinu töötajad näitavad ise oma vaimustust üles,” ütles konkursi eestvedaja Anu-Mall Naarits.

SOS Lasteküla töötajad kirjeldasid konkursi žüriile oma kogemusi ning emotsioone, mida tähendab just neile olla SOS Lasteküla pere liige. Nende kõigi ühiseks lähtekohaks oli missioonitunne.

“Me teeme seda tööd selleks, et maailm muutuks ka päriselt paremaks paigaks, et armastust meie ümber oleks rohkem ning saaksime anda neile lastele, kel ei ole elus hästi läinud, tagasi usu ja kindluse tulevikuks. See ei ole kerge töö, aga need, kel süda õige koha peal, teavad, et andes oled sa ka ise õnnelikum ja parem inimene,” tõi SOS Lasteküla töötaja välja suurima motivaatori oma igapäevatöös.

Seda, et SOS Lastekülale tahetakse tööle tulla, tõestas ka eelmise aasta oktoobris läbiviidud ema ja/või isa otsimise sotsiaalkampaania, millele reageeris üle 100 inimese.

SOS Lasteküla emad kutsuvad Solarisse emadekuud tähistama

Keskus Solaris tähistab 21. maini kõikidele emadele pühendatud kuud ning kogu pidukuu keskmes on SOS Lasteküla emad. Eesmärk on kiita, tunnustada ja tänada kõiki Eesti emasid, kelle igapäevane pühendumine ning hellus ja armastus kujundavad meie järeltulevaid põlvkondi.

Ema Larissa
Foto: Terje Atonen

Solarises on üleval portreed SOS-emadest Mairest, Annist ja Larissast, kes esindavad 22-aastase ajaloo SOS Lasteküla. Ema Maire on SOS Lastekülas töötanud 12 aastat ning tema peres on kasvanud seitse SOS-last. Ema Larissa peres on kasvanud üheksa ning ema Anni peres kasvab viis SOS-last.

“Meile oli see väga suur ja põnev väljakutse esindada ema ametit ning astuda sedavõrd julgelt fotograafi ette,” ütles kaunile portreele jäädvustatud ema Maire. “Kui algul tundus, et see väljakutse on meile liiga suur, siis pisut järele mõeldes leidsime, et tegelikult tuleks tööpoolest emasid rohkem väärtustada – lisaks paljudele erinevatele rollidele, mida emad iga päev täidavad ning mis väga suures osas on seotud lastega, on emad ju eelkõige siiski naised. Naised, kes igatsevad ilu ning harmooniat enda sees ja ümber. Seda ei tohiks me igapäevasaginas ära unustada.”

Emadepäeval, 14. mail tähistatakse keskkuses Solaris emadepäeva. Kavas üllatused ja kohal on ka SOS-emad.

Palun märka hädas olevaid lapsi!

Mitu aastat tagasi elas ühes Eestimaa suure linna tavalises elumupiirkonnas pere – kaks täiskasvanut ja mitu väikest last. Perre sündis peagi veel üks laps. Mõni kuu pärast sündi hakkasid linnas levi-ma kuulujutud, et laps on juba mitu päeva surnud, kuid keegi pole seda märganud. Uurimisel selgus, et vanemad olid joodikud, kes saanud lastetoetused kohe maha jõid, lastele aga süstiti viina, et nad ei karjuks. See kõik juhtus suures linnas, mitme korteriga majas. Kas tõesti ei märganud mitte keegi, et seina taga elavas peres toimub midagi kahtlast – pidu käib, aga last ei ole näha ega kuulda?

Selliseid lugusid ei juhtu Eestis õnneks sageli, kuid peresid ja lapsi, kes vajavad märkamist, on meie ümber päris palju. Ilmselt on igaüks meist mingil hetkel kahtlustanud, et tema abi vajatakse, et tuttav lapsel on mure ning ta vajab tähelepanu. Või on mõni ema või isa jäänud töötuks, kaotab usu endasse ja hakkab süütundest liigselt alkoholi tarvitama. Võib-olla olete kunagi kohanud trammis sõites peret väikese lapsega, kus vanemad on silmnähtavalt uimastite mõju all.

Märkamine toob kiiresti abi

Kui neid inimesi ja peresid õigel ajal märgatakse, saaksid nad kiiresti vajalikku toetust ning aastaid hiljem ei kerkiks esile küsimus lapse perest eraldamise kohta.

Enamikul juhtudel on olemas väljapääs, kui pere saab nõustamist, toetust ja vajadusel ravi. Vahel vajavad raskustesse sattunud pered lihtsalt usku, et nad pole maailmas ükski ja võivad kellelegi loota. Kahjuks inimesed tihti ei märka või ei taha märgata abivajajaid. Või siis muretsevad liigselt selle pärast, mis juhtub, kui keegi saab teada, et nad on politseisse helistanud. Ega hättasattunu endale seepärast viga ei tee? Või äkki osutub väljakutse valeks, sest pealtnägija on olukorrast valesti aru saanud. Äkki eraldatakse sekkumise tõttu laps perest ja ta peab kogu ülejäänud elu veetma lastekodus.

Mis juhtub, kui tõesti saime lapse olukorrast valesti aru? Jah, see on piinlik ja tõenäoliselt tuleb vabandada, kuid teisalt võib kaalukausil olla ka lapse tervis, elu ja tema tulevik.

Perest eraldamine kui viimane võimalus

Eestis ei eraldata mitte ühtegi last oma perest niisama, ilma tungivate põhjusteta. Ainult olukordades, kus lapse elu ja tervis on tõsisel ohus – ja need olukorrad on seadusega reguleeritud –, tuleb kõne alla lapse kiire eraldamine perest. Aga ka siis, kui laps on vaja tõesti perest mõneks ajaks eraldada, ei tähenda see, et laps jääbki kunni täisealiseks saamiseni lastekoju. Lapse õigus perele on üks tähtsamatest laste õigustest. Selle kaitsmine on lastekaitsetöötaja põhieesmärk ning nad teevad kõik, et suunata pere oma probleemidega tegelema ja aidata neil seda teha. Ükskõik kui hästi nad oma tööd teevad, ei saa aidata ilma teadmisseta, kus abivajav pere asub. Ja see on juba kõigi meie, kogu ühiskonna vastutus märgata neid lapsi ja peresid ning anda nendest teada lastekaitsetöötajale või politseile. Mida kiiremini me seda teeme, seda suurem on tõenäosus, et pere saab vajaliku abi õigel ajal ja laps jääb ellu, jääb enda bioloogilisse perre.

Julia Kovalenko,
SOS Lasteküla laste õiguste nõunik

Merike Seppam: oluline on olla toeks, et inimene ei murduks

Esimese klassi tüdrukut tahtakse juba kolmandat aastat klassi kordama jätta. Pikka aega töötü pereema ei julge tööd otsida, sest kardab, et ta ei kõlba kuskile. Ravi vajavale puudega lapsele unustavad vanemad ravimeid anda. Kaheaastane laps veedab päevi elutoas auto turvahälli aheldatuna. Selline on paljude perede argipäev, mida näeb väga lähedalt SOS Lasteküla peretugevdusprogrammi tugitöötaja.

Annika Remmel

Ennetustöö raskustesse sattunud peredega ehk peretugevdusprogramm sai SOS Lastekülas tuule tiibadesse 2008. aastal. Selleks ajaks oli lõplikult mõistetud, et laste äravõtmine oma pärisvanemate juurest ei lahenda probleemi, sest neile sünnivad uued lapsed ning peresid õigeaegselt toetades on võimalik, et nad kasvatavad oma lapsed ise üles. Tundub uskumatuna, aga peredest eraldamise ohus on Eestis aastas hinnanguliselt 7000 last. “Hätta sattunud pere kohta saab esimese informatsiooni valla lastekaitsetöötaja. Tihti tuleb esimene vihje pere kohta koolist, lasteaiast, perearstilt, naabritelt või sugulaselt,” räägib SOS Lasteküla peretugevdusprogrammi tugitöötaja Merike Seppam, kes tegutseb Keila ja Harku valla peredega. Seejärel kutsub pere esindaja kohtumisele ning pakutakse talle võimalust osaleda peretugevdusprogrammis.

“Programm osalemine on vabatahtlik, kuid nõutav on allkirjastada kolmepoolne leping: pere esindaja, valla lastekaitsetöötaja ja SOS Lasteküla tugitöötaja. See on vajalik, et pere võtaks programmis osalemist tõsiselt ja suudaks vähemalt minimaalse aja, kuus kuud, programmis püsida,” räägib Merike.

Seejärel lepib tugitöötaja perega kokku iganädalased kohtumised ning ühel-kahel korral nädalas külastab ta peret.

“Esimest korda kodukülastust tehakse olen põhjalikult tutvunud pere toimikuga ja tean, milliste probleemidega pere mind ees ootab – on seal alko- või narkosõltuvusega, vaimsete probleemide või vägivalla all kannatavad vanemad, käitumishäiretega lapsed, kellel on probleeme koolikohustuse täitmise või millegi muuga. Tihti kooruvad tõelised probleemid välja alles siis, kui olen korduvalt kodu

SOS peretugevdusprogrammi töötaja Merike Seppam räägib, kuidas pered võtavad abi vastu, pingutavad ja saavad oma lastega kokku jääda.

külastanud, kogu pere või vähemalt osa perest on mind usaldama hakanud ning saavad aru, et ma ei luura ega nuhi nende järel ning minu eesmärk pole lapsi perest ära võtta, vaid tahan ka päriselt ja kogu südamest neid aidata, et nad suudaksid täisväärtusliku perena toimida,” ütleb Merike.

Abi lihtsategi asjade tegemiseks

Abi, mida pere vajab või ootab, on väga erinev. Kui emal-isal endal pole olnud head lapsepõlve, siis ei osata seda ka oma lastele pakkuda. Paljudele vanematele on vaja õpetada, kuidas laste eest hoolitseda: miks lapsed peavad end pesema, kuidas valida lapsele ilmastiku järgi sobivaid riideid, miks lapsed peavad sooja toitu sööma ning miks on oluline lapsega mängida ja teda eakohaselt arendada. Vahel aitab tugitöötaja koolilapsele lauakõne osta ja muretseb koju õppimiseks vajalikud abivahendid. Harv pole seegi, kui teismelisele tüdrukule on vaja rääkida sellest, miks ja kuidas eakohaselt riietuda ning mis tähendab trenni või huviringi.

Emad vajavad tihti konkreetset juhendamist, kuidas süüa teha, lastega suhelda, tööd otsida, meelde tuletamist, et lapsele on vaja õi-

gel ajal ravimeid anda ning tema- gel ajal ravimeid anda ning tema- gel ajal ravimeid anda ning tema-

“Seda kõike ei pea ma üksi suutama,” ütleb Merike. “Paljud probleemid vajavad erispetsialistide tuge ning kaasabi, näiteks vanemate sõltuvused, psüühilised häired ja laste käitumiseraskused. Kui ma näen, et pere vajab mõnd sedalaadi toetust, siis tulevad perele appi psühholoog, perenõustaja või terapeut.”

Usaldus on väga oluline

Merikese töö võtmesõnaks on usaldus. Pered, kes on niigi katki ning langenud juba päris sügavasse musta auku, ei kipu väga lihtsalt võõraid usaldama. Siin mängib suurt rolli Merikese sõnul piiri ja distantsi tajumine – tugitöötaja peab aru saama, millises seisukorras on pere, millist abi on kohe ja kiiresti vaja ning milliste ettepanekutega pere aitamiseks võib välja tulla siis, kui kõige kriitilisemad kohad on leevenduse leidnud. Mõneti on tugitöötaja justkui usaldusisik, kellele pereliige usaldab tihti sellist infot, mida ei räägita ka teistele oma pereliikmetele. Samas ei ole tugitöötajal mingisugust kohustust kogu informatsiooni näiteks valla lastekaitsetöötajale rääkida.

Vahel võtavad Merikese ühendust pere lapsed. Näiteks siis, kui näe-

vad, et ema või isa pole tema kohal-käimises eriti huvitatud, kuid lapsed tajuvad selgesti, et sellest on perele kasu. Nad räägivad tugitöötajale asjadest, mida ema või isa on hooliga varjata püüdnud, kuid milleta pole võimalik peret päriselt aidata.

Vahel piisab pere jaluleaitamiseks sellest, et neid lihtsalt ära kuulataks. Enamjaolt satuvad aga programmi pered, kelle jaluleaitamiseks või sügavast august väljatoomiseks läheb aega.

“Iga päev sammuke paremuse suunas võib kõrvaltvaatajatele tunduda tühine, kuid mina protsessis sees olles näen, et vahel on pere jaoks tegemist lausa kolmikhüppega!” ütleb Merike. “Ma võin uhkusega öelda, et suuremat osa peresid saab siiski jalule aidata ning iseseisvalt ja hästi toimima panna. Kõige olulisem on olla toeks, et inimene ei murduks poolel teel. Kui tahe on olemas, siis mina võin perega koos mägesid paigast liigutada.”

Suur rõõm edusammudest

Merikese silmad säravad. Kuigi töö on emotsionaalselt väga keeruline ning nõuab pidevat suhtlemist, nüüd ja praegu kohalolemist, kõigi ärakuulamist ning kõige selle juures veel perede üliõrna kohtlemist, siis vaatamata tagasilöökidele (aasta lõpul oli Merike sunnitud soetama pipragaasi, kuid õnneks pole seda vaja läinud) tunneb naine, et see on töö, mida ta ka tegelikult teha tahab. Ta näeb igapäevaselt selle töö reaalseid tagajärgi – peresid, kes on kokku jäänud. Lapsi, kes saavad kasutada oma vanemate juures ning kes võivad oma ema ja isa üle uhked olla – “meil oli raske aga koos saime hakkama, sest ema ja isa armastavad meid nii palju!”.

Mis on saanud loo alguses kirjeldatud peredest? Väike tüdruk vahetas kooli ning käib nüüd tänu SOS tugitöötaja avastatud eriandele kunstiringis. Tal läheb väga hästi. Töötü pereema sai tugitöötaja abiga keevitamiskursusele, millest oli unistanud ja leidis töö. Puudega lapse vanemad mõistsid, et lapsele ravimite andmine ning tema toetamine on nende kohustus ja suhtuvad sellesse nüüd palju tõsisemalt. Kaheaastane väikene pois tegi oma esimesed iseseisvad sammud ning tugitöötaja järjekindla juhendamise tulemusena on tema ema aru saanud, et lapse eakohase arengu üks võtmeteguritest on lapsega tegelemine, mida ema nüüd järjest paremini teha oskab.

Emma Urmi ja tema pere laste võidetud auhinnad. Iga auhinna nimel on palju tööd tehtud.

Kogu pere on nakatunud spordipisikuga

SOS Lasteküla ema Urmi pere elutoas on üks suur riivl läbini karikate, medalite ja diplomite päralt. Sport on peres au sees ning auhinnad kuuluvad kõik lastele, kes on need erinevatel võistlustel võitnud. Küll kabes, jalgpallis või lauatennis.

Kristiina Viiron

Emma Urmi peres kasvab kuus last – neli poissi ja kaks tüdrukut, aasta-paarise vanusevahega. Justkui oreliviled, nagu vanasti öeldi. Kõige vanem laps on 15-aastane Riho, järgnevad Gerli (14), Liisi ja Gert (mõlemad 13) ning 12-aastased Sven ja Karel (laste nimed on muudetud). Niisuguse perena on nad koos elanud prae-

guseks neli aastat. Kuigi lapsed on peresse tulnud erinevatel aegadel ja erinevaist paigust, saavad nad ema kinnitusele omavahel hästi läbi.

“Keegi kellelegi liiga ei tee,” märgib ema Urmi ja lisab, et tema lapsed on meeldivalt tagasihoidlikud. Ta usub, et teineteisega kohaneda ja perekasvada aitavad neil just ühised te-

gevused. Samuti seisib ta laste perre saabudes kohe hea selle eest, et nad saaksid tegeleda endale meelepärase hobiga.

Sportlik pere

Näiteks sõitsid nad hästi sage li üheskoos jalgratastega ringi, käisid ujumas ja terviseraudadel matkamas. Urmi meenutab muigelsui, kuidas lapsed alguses maja juurde sarapuusalusse hulgaliselt onne ehitasid.

“Kilode kaupa naelu ostsin,” naerab ema. Praeguseks onne enam alles pole, aga see ajajärk on lõbusa seigana hästi mees.

Talvisem aeg jällegi oli ja on praegugi malemängu, lauatennis (algul mängisime söögilaul, muheleb ema Urmi) ja lauamängude päralt. Kahel aastal on lapsed sõitnud ka Tartu suusamaratoni lasterada.

Aja jooksul on iga laps leidnud omale meelepärase huviala. Näiteks, kui Riho algul perre tuli, tantsis ta aasta otsa rahvatantsu, tantsupeolgi käis ära, aga tegelikult talle tantsida ei meeldinud. Praegu on ta täielikult haaratud lauatennisest – treening toimub neli korda nädalas – ja kabest. Niisamuti mängivad kabet Gert ja Sven. Ühtlasi käivad mõlemad mitu korda nädalas jalgpallitrennis.

Mõlemad tüdrukud mängivad nagu Rihogi lauatennist, aga mitte nii intensiivselt kui tema.

“Olen uhke oma perelaste sportlike saavutuste üle! Iga medal on suure vaevaga võideldud, nende nimel on palju rassistud,” tõdeb ema Urmi. Ta rõõmustab, et lapsed saavad Eestimaa erinevates paigus võistelda. See avardab silmaringi ja võimaldab uusi sõpru leida. Kabevõistlustel on poisid käinud näiteks Valgeveneski.

Urmi usub, et on lastele kogu eluks spordipisiku sisse süstunud ja nad saavad tulevikus iseseisvalt hästi hakkama.

Vanem vend õpetab

Kuna kõik lapsed käivad koolis, libiseb jutt sportimiselt ka õppimisele. “Kaks aastat tagasi oli mul peres neli viielist last, praegu on natuke tagasi tõmmanud,” mõõnab Urmi, et viite sekka eksib praegu ka teisi numbreid. Aga lapsed ise väga hoolivad headest hinnetest ja kui mõni koolitöö ebaõnnestubki, siis nad ka ise vastutavad, et puudulik hinne parandatud saaks.

“Riho on minu koduõpetaja,” kiidab ema Urmi pere vanimat, kes on tugev reaallaine-

tes ja aitab nooremaid lapsi, kui tarvis, kodutööde juures. Urmi hinnangul – ja seda kinnitas ka koolis tehtud karjäärinõustamine – sobib Riho väga hästi õpetajaks. “Ta juhendab nagu õpetaja, ei ütle midagi ette – “Mis reegel ütleb?”, “Vaata, kas on sulud?”, kirjeldab Urmi, kuidas kodune õppetöö Riho abiga käib.

Liisi omakorda jällegi aitab vajaduse korral teisi inglise keelega.

Tegelikult on ju SOS-pere nagu iga teinegi pere koos oma röömude-murede ja traditsioonidega. Viimatimainitud hoidmist peab Urmi väga oluliseks. Jätakuvalt jagub tegevusi ja sündmusi, millest üheskoos osa võetakse, olgu selleks kasvõi kohalik laot või vastlapäeval liulaskmine. Suvel käib pere alati nädala jagu Pärnus puhkamas. Sünnipäeval lauldakse hällilaps ühiselt üles, jõuludel tuuakse metsast kuusepuu ja ehitakse üheskoos, lihavõtetel värvitakse mune ...

“See töö on nagu elustiil, mis toob erinevaid väljakutseid,” mõtiskleb Urmi SOS-ema rolli üle. “Mõistmist, austust, armastust, andestamist. Lastelt vabandust paluda on ka suur oskus. Tunnen ainult rõõmu, et nad on kasvanud minust tublimaks.”

Kohtla-Järvel avatakse sel suvel uudse kontseptsiooniga lasteküla

Juba sel suvel teeb SOS Lasteküla omal moel ajalugu, avades Kohtla-Järvel lasteküla, mille eesmärk on senisest veelgi suurema privaatsuse pakkumine igale perele.

Annika Remmel

Paljudele inimestele seostub sõnaga “lasteküla” aiaga piiratud territoorium, kus asuvad lähetikku väikesed armsad peremajad. Väravas lehvib SOS Lasteküla lipp ning tõkkepuu taga aias askeldavad erinevas vanuses lapsed. Selline ongi esimesena ehitatud Keila SOS Lasteküla, kus on kokku 12 peremaja. See on traditsiooniline lasteküla, mille rajamise eelduseks oli mõtteviis, et suure ühise perena elamine ja kasvamine annab peredele ja lastele kindlustunde, vajaliku turvalisuse ning ühiseid väärtusi jagavatest peredest koosnevas kogukonnas on lihtsam lahendada probleeme, jagada rõõme ja toetada üksteist nii heas kui ka halvast.

Järgmisena ehitatud Põltsamaa Lasteküla on juba oluliselt väiksem ja koosneb kolmest peremajast.

Narva-Jõesuus on peremaja kokku küll kuus, kuid nende ehitamisel peeti silmas, et laste-

küla ei koonduks ühte asukohta kokku – majad asuvad Narva-Jõesuus lähetikku kahekaupa.

Nii Narva-Jõesuus kui ka Juurus elasid lapsed seni kohaliku omavalitsuse hallatavates asenduskodudes. SOS Lasteküla koos kohaliku omavalitsusega reorganiseeris olemasolevad asenduskodud ning lapsed said endale perevanemad ja päris oma kodu. Viimane Eesti suurim lastekodu asub praegu veel Kohtla-Järvel, kuid peagi on olukord sealgi muutumas.

Juba mitmeid aastaid tagasi soovis 22-aastase kogemusega SOS Lasteküla muuta laste ja perede elu veel paremaks ning

lapsekesksemaks. Kuigi pered on igas lastekülas hoitud ja elavad igati täisväärtuslikku elu, tundus ikka, et ehk saab neile veel paremaid tingimusi pakkuda, suurendada perede privaatsust ning võimaldada veel suuremat iseseisvust, turvatunnet ja teadmist, et ollaksegi täiesti tavaline pere.

Kodu nagu iga teinegi

Kui Kohtla-Järve kohalik omavalitsus SOS Lasteküla poole pöördus ja soovis reorganiseerida Eesti viimase suurima lastekodu, oli kohe algusest peale selge, et eraldi maju lastekülale ehitama ei hakata. Eesmärk oli leida kohalik

kogukonnas elamispinnad, mida saaks SOS Lasteküla kasutada või oleks Kohtla-Järve omavalitsusel võimalik need SOS Lastekülale kasutamiseks anda.

Ettevalmistused SOS Lasteküla viimase lasteküla loomiseks algasid juba üle-eelmisel aastal, kui kohaliku omavalitsusega sõlmiti koostööleping. Koos asuti otsima elamispindasid, mis oleksid SOS-peredele sobilikud. Praegu-seks on leitud neli kodu, mis asuvad Kohtla-Järve erinevates piirkondades ning pole mitte mingil viisil äratuntavad. See tähendab, et naabrid ja sama maja elanikud ei pruugi teada, et nende kõrval-

korteris elab SOS-pere, kui pere ise sellest teada anda ei soovi.

Perete tähendab see täieliku privaatsust. Ollaksegi täiesti tavaline pere, kus vanemad ei ole lihtsalt juhtumisi bioloogilised. Pered saavad suhelda teiste lasteküla peredega, kes Kohtla-Järvel elavad, aga ei pea seda tegema, kui nad seda ei soovi või vajalikuks ei pea. Pere saab toimetada ja tegutseda täpselt nii, nagu ise heaks arvab. Järgima peab ainult SOS-i põhiprintsiipe.

Unistus oma kodust

Praegu ootavad pered kannatamatult oma kodudesse kolimist. Kortereid erinevast seisukorrast tulevalt võtab see mõnede kodude puhul kauem aega, sest osa kortereid vajavad suuremat remonti.

Laste suureks unistuseks on oma koju kolida suve lõpuks, kuid SOS Lasteküla loodab annetuste olemasolul vähemalt ühe pere oma koju kolida juba lastekaitsepäevaks, 1. juuniks.

Perevanemad, kes laste eest hoolitsema hakkavad, on juba olemas. Nad on läbinud kõik vajalikud koolitused ning ootavad aega, mil saavad koos lastega päris oma pere luua. Nüüd on lahkete toetajate abiga vaja veel kokku saada remondiks kuluv rahasumma. Kuna ühe kodu suurus on vähemalt 130 ruutmeetrit ja kodu peab vastama ka kõigile päästeameti ja tervisekaitse nõuetele, kulub neli ja kodu remondiks Kohtla-Järvel kokku 250 000 eurot, mis teeb 62 500 eurot ühe kodu ning 10 417 eurot ühe lapse kohta.

Kuidas aidata?

Suurim kingitus SOS Lasteküla lastele ja peredele on **püsiannetus** ehk igakuine annetajale sobilik rahasumma, mis annab olulise kindlustunde, et lastel on armastavad ja turvalised kodud ka tulevikus. www.sos-lastekyla.ee/heatagu Väga tänulik on SOS Lasteküla ka ühekordsete annetuste eest, millega saame remontida Kohtla-Järve kortereid, toetada laste haridusteed ja hoida korras lasteküla peremaju. www.annetan.ee **Annetuskonto:** SOS Lasteküla Eesti Ühing: EE062200221001178590. Annetused on tulumaksuvabad.

Kõige mõjusam sõna – EMA

Sõna võib olla kõige suurem relv või siis täiesti sisutühi – lihtsalt tähed reas. SOS-ema Sirje ütles kunagi lause, mis jääb mulle elu lõpuni meelde: “Lapsed ei ütle mulle EMA, sest mina tahan seda, vaid sellepärast, et nad vajavad seda.” Selles ühes lauses on nii palju rõõmu, kuid samas ka kurbust. Iga laps vajab enda kõrvale kedagi, keda kutsuda emaks.

Kadi Sumberg, SOS Lasteküla fundraising’u ja kommunikatsiooniosakonna juht

Olen ise ema ja mul on ema. Ema on keegi, kes on alati mu kõrval – ükskõik, kas on hästi või halvasti. Tegelikult vajame ema vist ikka rohkem siis, kui on halvasti. Vajame kedagi, keda usaldada ja kel on aega just siis, kui häda on kõige suurem. Päriselt kuulame ju ainult neid, keda usaldame. Ema on minu arvates usalduse ja stabiilsuse igavene garantii.

Kuid Eestimaal on 3600 last, kel ei ole vanemaid. Enamikult nende laste vanematelt on kohutlikult ära võetud õigus oma lapsi kasvatada. Need lapsed on elus läbi käinud kõige suurema põrgu ja on seega kõige haavatavamad. Nad vajavad väga palju tähelepanu, hoolimist ja helust. Kuid peamine – nad vajavad inimest, keda usaldada ja kellele toetuda.

Kuidas satub laps asenduskoju?

Kui laps kaotab mingil põhjusel oma vanemad, siis kõigepealt vaatab kohalik omavalitsus ringi sugulaste seas, kas leidub nende hulgas sobilikke inimesi, kes võtaksid lapse kasvatamise enda kanda. Kui mitte, uuritakse edasi, kas on võima-

lus laps mõnda perre lapsendada. Kui ka seda võimalust pole, otsitakse hooldusperet ja seejärel asenduskodu. Asenduskodu on lapsele päris viimane õelkõrs. Selle raske otsuse, kuhu laps satub, teeb kohalik omavalitsus, kus laps asub.

Kuid ka asenduskodus, kus elab tänasel päeval 1000 last, on mitu süsteemi. Kõige vanem neist on kasvatajate süsteem, kus lapse eest hoolitseb kuni viis inimest, kes töötavad vahetustega. Riik täiendas hiljuti sotsiaalhoolekandeseadust ja lõi võimaluse sõlmida perevanemate lepingud. Sellega loodi perevanemate süsteem, kus perevanema rolli saavad täita kaks-kolm inimest ehk kaks-kolm ema. Lapse juures oldud aeg on jaotatud osadeks. SOS Lasteküla süsteem on sellest veel natuke erinev. SOS-ema on vähemalt 20 päeva lapse juures ja vajadusel asendab teda pereabiline.

Muidugi oleks ideaalne, kui kõik lapsed saaksid elada peredes. Selleks on aga vaja leida sadu peresid, kes oleksid valmis võtma oma perre kasvama vanemliku hooleta jäänud lapsed ja nad oma isiklikus kodus suureks kasvatama. See on

Foto: SOS Lasteküla

SOS lapsed

- 219 last elab käesoleval aastal SOS Lastekülas.
- 172 last on SOS Lastekülast tuule tiibadesse saanud.
- 32 last tuli lastekülla elama 2016. aastal.
- 1-aastane on kõige noorem praegu lastekülas elav laps ning 25-aastane kõige vanem (õpib magistrantuuris ja on seetõttu veel SOS Lasteküla hingekirjas).

suur, kuid samas maailma olulisim töö.

Täname südamest oma aitajaid!

Õnneks on Eestimaal inimesi, kes on valmis panustama laste kasvatamisse – kinkima oma aja ja kodu lapsele, kes on jäänud ilma kõigest. Aidata saab

väga erineval moel – võtta vastu ema või pereabilise amet, toetada rahaliselt ettevõtmisi, kes tegelevad lastega. Oluline on iga väike panus ning võimalusel tuleks aidata püsivalt.

Viimase nelja aastaga on SOS Lasteküla peredesse tulnud elama üle 100 uue lapse. Kui 2013. aastal elas meie peredes 100 last,

siis praeguseks on meie emade hoole ja armastuse all kasvamas juba 200 last. 172 last on saanud tuule tiibadesse ja toimetavad nüüd iseseisvalt. See on uskumatult suur number.

Ükski asenduskodu ei saa aga hakkama ainult riigi pearahaga. Laste kasvatamine on raske töö ja me ei saa panna kogu vastutust riigile.

Et aidata võimalikult palju abivajavaid lapsi Eestimaal, on vaja abilisi. SOS Lastekülal on väga palju toetajaid, kes on aidanud meil kasvatada oma organisatsiooni nii suureks, nagu see tänasel päeval on. Rõõm on kogeda, et igal aastal liitub meiega järjest rohkem eraisikust püsiannetajaid, kes on valmis igakuiselt väikese summaga meie peresid toetama. Ka ettevõtete panus on väga oluline. Nii koguneski 2016. aastal toetust üle miljoni euro, millest üle 450 000 euroga toetasid meid ettevõtted ning üle 750 000 euroga eraisikud – et ükski laps ei peaks tundma üksindust ja et tal oleks armastav pere, kus ennast turvaliselt tunda.

Kõigi meie juures elavate laste eest peame tasuma elamise kulud: soe tuba, söök, trennid ja huviringid. Samuti on vaja hoolt kanda inimeste eest, kes laste eest hoolitsevad: ema, pereabiline, logopeed, psühholoog jne. SOS Lasteküla on organisatsioon, kes mitte ei vahenda annetusi, vaid kasutab kogu raha ise ära – iga annetatud rahasumma läheb meie perede igapäevasteks toimetusteks.

Lasteküla peredele lisaks toetame ennetustööd ehk pe-

retugevdusprogrammi, mille eesmärk on jõuda abivajavale perele appi õigeaegselt, et neil oleks võimalik oma lapsed ise üles kasvatada ning neil ei võeta lapsi ära. 2016. aastal toetasime ennetustööd 152 000 euroga. Kuna vajadus ennetustöö järele kasvab aga pidevalt, soovime 2017. aastal suunata peretugevdusprogrammi kokku 415 000 eurot. Sellist abi poleks võimalik hätta sattunud peredele ilma meie toetajate abita pakkuda.

2017. aasta alguses on peretugevdusprogrammis 116 peret, kus elab 254 last. Selle aasta esimesel poolel kavandame peretugevdusprogrammi avamist liksaks olemasolevatele piirkondadele Narvas, Sillamäel, Keila linnas ja Keila ning Harku vallas ka Kohtla-Järve linnas ning vähemalt kahes Lääne-Harjumaa vallas või linnas. Uute programmide avamisega suureneb abi saavate laste arv ligikaudu 150 lapse võrra.

Lisaks toetustele pöörduvad meie poole ka paljud pered, kes on valmis kasvatama lapsi kas siis SOS Lastekülas või oma kodus. See näitab, et meid usaldatakse ning usutakse meie suurima unistuse täitumisse, et igal Eestimaa lapsel oleks ema ja/või isa ning kodu. Sest see on kõige tähtsam asi maailmas.

Aitäh, head inimesed, kes te usaldate ja hoolite meie kõigi lastest. Eestlastena ütleme kahjuks liiga vähe aitäh ja ka kallistame liiga vähe. Kuid täna kallistame teid kõiki oma südames ja soovime HEAD EMA-DEPÄEVA!

Rahvusvaheline naisteklubi pakub peredele püsivat toetust

Rahvusvahelise naisteklubi naised on väga erilised inimesed. 63 tegusat naist, 27 erinevat rahvast, kes kõik elavad ja töötavad Eestis, on võtnud enda südameasjaks aidata Eesti lapsi ja peresid, kes ei tule päris iseseisvalt toime.

Annika Remmel

“Alustasime SOS Lasteküla koostööd 2008. aastal ning saime üsna varsti aru, et abivajajatele on oluline toetuse järjepidevus,” ütleb Tallinna rahvusvahelise naisteklubi president hollandlanna Brigit Westerhout-Meerkamp van Embden. “Kuna SOS Lasteküla on suur rahvusvahe-

line organisatsioon, millel on väga pikk ajalugu, hea maine ning nad tegutsevad väga avatult, oli meie klubi liikmetel väga kerge otsustada, millise organisatsiooni heaks püsivalt toetust koguma hakata. Lastekülale lisaks toetab meie klubi ka väga paljusid teisi Eesti organisatsioone, kes tegelevad laste ja peredega.”

Kursis laste käekäiguga

Pikaajaline toetus on oluline seetõttu, et siis on toetajatel võimalik näha ka oma annetusest tulevat kasu ehk seda, mida annetatud raha eest on realselt ära tehtud. Vahel on see koheselt nähtav – näiteks profitasemel sporti tegev pois saab endale korraliku varustu-

se. Enamasti ilmneb kasu aga pikema aja jooksul. Näiteks siis, kui käitumishäirega laps käib teraapilises kunstiringis ja tema vaimne tasakaal stabiliseerub tasapisi, või õpiraskustega lapsel õnnestub tänu professionaalsele õpiabile põhikooli ära lõpetada.

“Naisteklubi on juba pikki aastaid ühe armsa SOS Lasteküla pere ristivanemaks,” ütleb Brigit. “Oleme perele justkui omamoodi sugulasteks saanud, tunneme pere lapsi, teame, millest nad mõtlevad ja unistavad. Külastame peret vähemalt kolmel korral aastas – munadepühäl, suvel ning jõulude ajal. Aga jagame omavahel infot ka siis, kui silmast silma ei näe. See on suurepärane võimalus ise lähe-

dalt näha, kuidas SOS Lastekülas elatakse ja mida on perel võimalik annetatud raha eest teha.”

Heategevuslik laot

Naisteklubi aasta tähtsaim sündmus on jõulubasaar. See toimub üks kord aastas ja laadal kogutud raha läheb täies mahus heategevuseks. Laada korraldamisega kaasnevad kulud maksavad naisteklubi liikmed kinni oma isiklikest vahenditest.

Elmisel aastal õnnestus viie tunniga kokku koguda 39 678 eurot. Sellest summast said toetatud peale SOS Lasteküla veel 12 heategevuslikku organisatsiooni Eestis.

“Enamik meie klubi liikmetest on ka ise emad,” ütleb Brigit. “Teadmine, et need, kes tulevad

Foto: Aivi Kase

Tallinna rahvusvahelise naisteklubi tegusad naised.

iseendaga hästi toime, võiksid anda oma panuse nende jaoks, kes seda ise teha ei jõua, on meil kõigil ju olemas. Küsimus on ainult, kas me selle teadmise ka

päriselt ellu viime. Kui vähegi võimalik, võiks toetada püsivalt, sest lapsed vajavad end ümber armastust ja soojat tuba iga päev.”